

GYERMEKRÉSZVÉTEL
FÜZETEK 1.

MIKOR ETIKUS ÉS VALÓDI A GYEREKEK RÉSZVÉTELE?

Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága által
megfogalmazott alapelvek

HINTALOVON
Gyermekjogi Alapítvány

ALAPELVEK

Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága 9 alapelvet fogalmaz meg a gyerekek biztonságos és valódi részvétele érdekében.

1. Átlátható és tájékoztatáson alapuló

A gyerekeket tájékoztatni kell a jogaikról, különösen arról, hogy véleményüket szabadon kifejezhetik, és azt kellő súllyal figyelembe kell venni. Minden információt meg kell nekik adni a részvételük folyamatáról, kereteiről, céljáról és lehetséges hatásáról, teljes átláthatóságot biztosítva számukra.

2. Önkéntes

A gyerekek részvételének önkéntesnek kell lennie. Megfelelő információt, támogatást és időt kell kapniuk ahhoz, hogy tájékozott döntést hozhassanak, és sosem szabad kényszeríteni véleményük kifejezésére, ha azt nem szeretnék. A gyerekeket tájékoztatni kell, hogy bármikor dönthetnek úgy, hogy nem folytatják a részvételt.

Forrás:

A Gyermekjogi Bizottság 12. számú átfogó kommentárja

Gerison Lansdown (2011) Every child's right to be heard. A resource guide on the UN Committee on the Rights of the Child General Comment No. 12. Save the Children UK, p. 152-157.

3. Tiszteleten alapuló

A gyerekeket és nézeteiket meg kell hallgatni, tiszteletben kell tartani, és lehetőséget kell biztosítani arra, hogy kezdeményezzenek. A gyerekeket az együttműködés során egyenlő félként kell kezelni. Fontos, hogy a felnőttek elismerjék és felhasználják a gyerekek hozzájárulását a családi élethez, iskolához, társadalomhoz. Szükséges a gyerekek saját, illetve társadalmi, gazdasági és kulturális közegének megértése is.

4. Releváns

Lehetőséget kell biztosítani a gyerekeknek, hogy a számukra releváns, az életüket valóban érintő kérdésekben kifejezhessék véleményüket. Biztosítani kell, hogy ennek során személyes tapasztalataikra, képességeikre és tudásukra támaszkodhatnak. Lehetőséget kell biztosítani, hogy kiválasszák a számukra lényeges problémákat is.

5. Gyerekbarát

Megfelelő időt, teret és erőforrást kell biztosítani annak érdekében, hogy a gyerekek a lehető legbiztonságosabb, számukra komfortos módon tudjanak részt venni a projektekben. A gyerekekkel való együttműködésnek az ő képességeikhez kell igazodnia. Tekintettel kell lenni arra is, hogy a gyerekek eltérő segítséget igényelnek, és különböző módokon tudnak részt venni életkoruk és fejlődőben lévő képességeik szerint.

6. Befogadó

Minden gyermeknek lehetőséget kell biztosítani a részvételre, a hátrányos megkülönböztetés összes formáját elkerülve. Különleges intézkedéseket kell hozni a marginalizált közösségekben élő gyermekek bevonására. A programoknak kulturálisan érzékenynek kell lenniük valamennyi közösségből érkező gyerek irányába.

7. Képzéssel megerősített

A gyerekeknek és az őket segítő felnőtteknek fejleszteniük kell a feladataikhoz, részvételükhöz szükséges készségeiket. A felnőtteknek képzésre és megfelelő képességekre van szükségük, hogy jól tudjanak együttműködni a gyerekekkel vagy facilitálni tudják a gyerekek részvételét. A gyerek felkészítése is szükséges a biztonságos és hatékony részvételükhöz.

8. Biztonságos és kockázaterzékeny

A felnőttek felelősséggel tartoznak a velük dolgozó gyerekek biztonságáért. Mindent meg kell tenni a gyerekek részvételéből származó kockázatok csökkentéséért, így a gyerekekkel szembeni erőszak, kizsákmányolás és más hátrányos következmények megelőzéséért és kezeléséért. Gyermekvédelmi irányelvek kidolgozása szükséges. A gyerekeknek tisztában kell lenniük a védelemhez való jogukkal, és tudniuk kell, kihez forduljanak segítségért. A családokkal és közösségekkel való együttműködésnek fontos szerepe van a veszélyek csökkentésében.

9. Elszámoltatható

Az utánkövetés és az értékelés elengedhetetlen. Tájékoztatni kell a gyerekeket arról, hogyan értelmezik és használják fel a nézeteiket, és lehetőséget kell biztosítani számukra, hogy az eredményeket megkérdőjelezhessék vagy befolyásolhassák. A gyerekek világos visszajelzésre jogosultak arról is, hogy részvételük miként befolyásolta a végkifejletet. Lehetőség szerint az ellenőrzésben és értékelésben is vegyenek részt a gyerekek.

Készítette:

Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány

www.hintalovon.hu